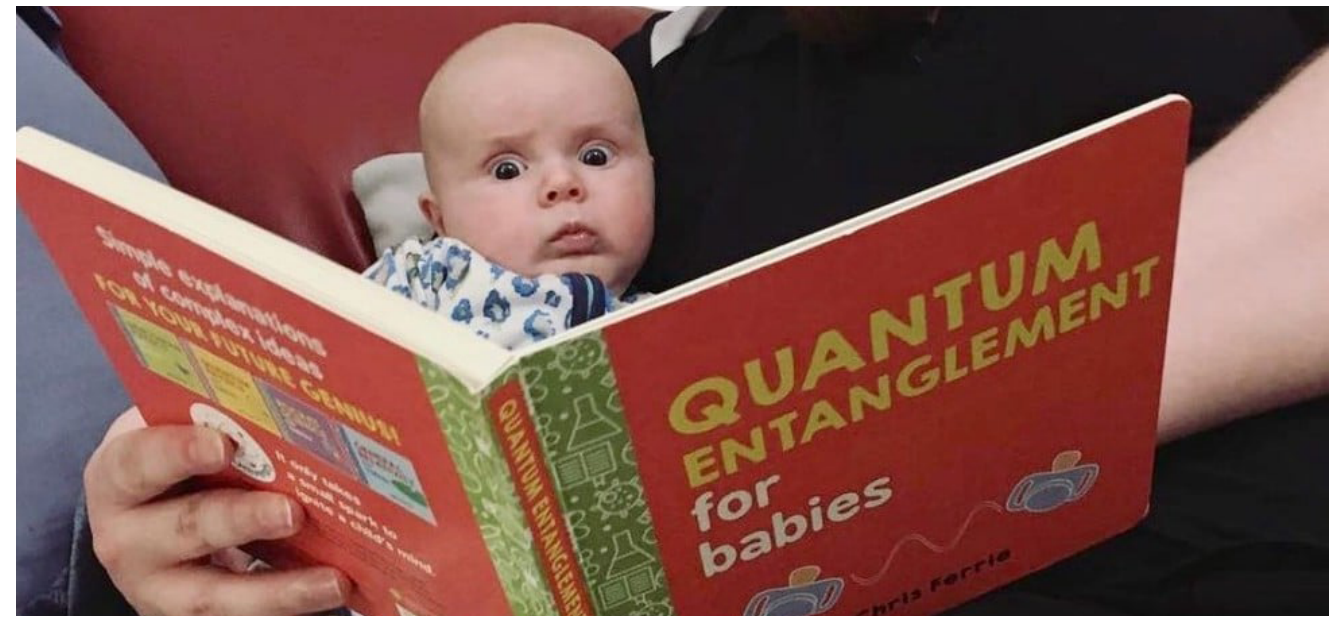

Mladí ľudia + zdravé vzťahy + technologické inovácie

#Mládež #MentálneZdravie #Technológie #2021

Poznámka: Tento článok je výsledkom teoretického výskumu a rozhovorov s expertmi a expertkami v oblasti mládeže na tému „Ako si budú mladí ľudia v Bratislave vytvárať citové väzby v roku 2035?“. *Táto otázka totiž v súvislosti s budúcnosťou života v Bratislave zaujíma súčasných mladých ľudí najviac.* Hoci v tomto článku hovoríme o mladých ľuďoch v Bratislave, mnohé zistenia sú relevantné pre celé Slovensko.

Cieľom výskumu, ktorý realizujeme v rámci projektu *Budúcnosť mládeže 2035*, je zmapovať súčasný stav v téme vytvárania vzťahov a analyzovať trendy, ktoré ovplyvnia jej ďalší vývoj. V tomto článku prinášame kľúčové výsledky a zistenia, s ktorými budeme v projekte ďalej pracovať a budú tiež slúžiť ako základ pre vytvorenie vízií lepších budúcností.

Mladí ľudia zajtrajška

Premýšľali ste niekedy nad mladými ľuďmi budúcnosti?

Mladí ľudia v roku 2035 budú patriť ku **Generácii Alfa**. Sú to dnešné a budúce bábätká, deti mileniálov, mladší súrodenci Generácie Z'. [Čo o nich vieme v porovnaní s predchádzajúcimi generáciami?](#)

- Bude ich viac,
- budú etnicky a kultúrne rozmanitejší,
- narodia sa rodičom vo vyššom veku,
- budú vyrastať v menších rodinách,
- budú doteraz najzdelanejšou, digitálne najzdatnejšou a globálne najprepojenejšou generáciou,
- budú žiť dlhšie.

Podme sa teraz pozrieť na situáciu mladých ľudí v Bratislave.

Bratislava starne a počet mladých ľudí (vo veku 15 – 29 rokov) žijúcich v Bratislave poklesol v období rokov 1996 – 2019 o 49 %. Vývoj sa však trochu zlepši a v najbližších desiatich rokoch bude mierny nárast počtu mladých ľudí.

Mladí ľudia s trvalým pobytom v Bratislave sú iba jednou časťou celkového počtu mladých ľudí, ktorí sa v Bratislave vyskytujú. Pôsobí tu tiež veľké množstvo mladých ľudí z iných miest a obcí, ktorí sem dochádzajú za štúdiom, prácou či kultúrou, pričom veľká časť z nich tu zostáva žiť.

Ak kvôli lepšiemu zárámcovaniu pristúpime k značnému zovšeobecneniu, môžeme konštatovať, že mladí ľudia v Bratislave:

- sú nehomogénnou skupinou, ktorú je náročné špecifikovať,
- majú v porovnaní so zvyškom Slovenska omnoho viac ekonomických, sociálnych, kultúrnych a vzdelávacích príležitostí,
- patria na jednej strane k veľmi aktívnym mladým ľuďom (tzv. activity hoppers), ktorí sa zapájajú do rôznych aktivít, no často ich nedokončia; na druhej strane je úplne pasívna mládež, ktorá často iba rýchlo preberá trendy,
- majú väčšiu názorovú slobodu a sú tolerantnejší k odlišnostiam.

Toto bol stručný opis mladých ľudí v Bratislave. Čo by sme však vedeli povedať o mladých ľuďoch vo všeobecnosti?

Dnešní mladí ľudia

Sú **super vyhorenou generáciou**. Čoraz viac ich trápi duševné zdravie a neustále pribúdajú aj nové formy problémov (napr. **bigorexia** či **klimatická úzkosť**). Súčasne sa však k téme duševného zdravia pristupuje už oveľa otvorenejšie (**Stromae2 o problémoch spieva** v novom albume, **Angèle3 hovorí o svojich útrapách v dokumente** na Netflixu), a rozširujú sa možnosti, ako duševné problémy riešiť. Existujú tiež hry ako **Depression The Game**, ktoré vám pomôžu cítiť sa do ľudí s depresiou. Aplikácie typu **MOODFIT** vám zas pomôžu myslieť pozitívnejšie.

Medzigeneračné súboje. **Mediatizácia** generačného myslenia a výziev, ktoré vyplývajú zo spoluzitá čoraz rozdielnejších generácií, vedie k vzájomnému kritizovaniu. Fungovať so staršími generáciami nie je pre Generáciu Z jednoduché.

Obviňujú baby boomers4 z ničenia planéty a robia si srandu z mileniálov5, ktorí nosia úzke nohavice. Počas pandémie sa ľudia z Generácie Z navyše cítili stigmatizovaní, **pretože im bolo pripisované šírenie nákazy Covid-19**.

Dnešní mladí ľudia vedú **hybridné sociálne životy** a vedia sa spojiť s kýmkoľvek a kedykoľvek. Pandémia tento hybridný rozmer ešte viac posilnila. **Priateľov spoznávajú na Discorde6**, s novými ľuďmi sa zoznamujú aj počas **VR cyber raves7**, a aby sa mali kde poflakať, **postavia si repliku svojej školy v Minecrafte8**. Chodia na virtuálne podujatia, zúčastnili sa napr. na virtuálnom festivale **Plody doby** alebo spolu s ďalšími vyše 12 miliónmi ľudí videli **vystupovať Travisu Scotta9 vo Fortnite10**. Odradenie sa od offline sveta počas pandémie však viedlo aj k väčšej informovanosti o potrebe zdravého balansu medzi online a offline životom. Aj preto začali mladí ľudia viac chodiť do hôr, korčuľovať, ožužovať, piecť kváskový chlieb či starať sa o izbové rastliny a záhradu.

Ide o **ťažko uchopiteľnú masu**. Vedomé formovanie identity a rozmanitosť online a offline platforiem na vyjadrovanie viedli k vytvoreniu komplexného celku vrstiev osobnosti. Nekončí to len pri **rinsta11 a finsta12**. Mladí ľudia sa inak prejavujú, inak rozprávajú, oceňujú rôzne veci podľa platformy či špecifickej skupiny v rámci platformy, kde sú (lebo áno, okrem Straight TikToku13 s tancami a vtipnými videami je tu tiež **DeepTok** s divnými absurdnými vecami, ako sú videá o fazuli a žabách, alebo falošné účty vydávajúce sa za obchodné domy).

Dobry, zly a diskusia. V časoch, keď prevláda väčšia uvedomelosť14 a aktivizmus a neexistuje žiadny spoločný morálny rámec, sa odsudzovanie a kontrola stávajú súčasťou každodenného života. Názory spájajú a rozdeľujú. **„Kultúra rušenia“** (cancel culture) je všade.

Tekuté vzťahy sú normou, so vzťahmi a partnermi/partnerkami sa veľmi otvorene experimentuje a všetko sa redefinuje. Mladí ľudia otvorene rozprávajú o randení pre peniaze a BDSM15 preferenciách, zarábajú si peniaze na Onlyfans16 a sú zamilovaní do AI17. A keď chcú s niekým skončiť, tak toho človeka jednoducho **ghostnú**.

A akú úlohu v našom živote hrajú vzťahy?

Mladí ľudia a zdravé vzťahy

Vzťahy sú **premennou, ktorá najviac ovplyvňuje kvalitu nášho života**. Nie bitcoinový18 zisk, sledovatelia na Instagrame alebo rôzne úpravy tela.

Kvalita vzťahov je dôležitejšia ako ich kvantita. Kvalita však neznamená dokonalosť. Ide o budovanie silných, vzájomne závislých väzieb, spoločné životné poslanie, spoločné hodnoty a ciele, pocit dôvery a prijatia, vedomie, že sa môžeme spoľahnúť na druhých a oni sa môžu spoľahnúť na nás či zdieľanie radostných chvíľ.

Ako sú na tom mladí ľudia z hľadiska vzťahov?

Dospievanie je **obdobím rýchleho fyzického, sociálneho a psychického vývoja**. Je to tiež zásadné obdobie pre skúmanie vlastnej rodovej identity, sexuality, vzťahov a intimity.

Dospievajúci mladí ľudia nachádzajú nové chápanie nielen samých seba, ale aj medzilidských interakcií. Stávajú sa nezávislejšími od rodiny a je pre nich veľmi dôležité, aby **ich rovesníci pochopili a prijali**.

Dospievajúci mozog je ľahko ovplyvniteľný vplyvmi prostredia. **Schopnosť následného rozhodovania sa je u dospievajúcich stále obmedzená**, preto nemusia vždy robiť múdre alebo zdravé rozhodnutia.

Existujú aj nejaké globálne trendy, ktoré ovplyvňujú spôsob, akým sa mladí ľudia v Bratislave spoločne spájajú?

Globálny vývoj, ktorý môže ovplyvniť spôsob, akým sa spájame

Rast „nezápadných“ kultúrnych vplyvov

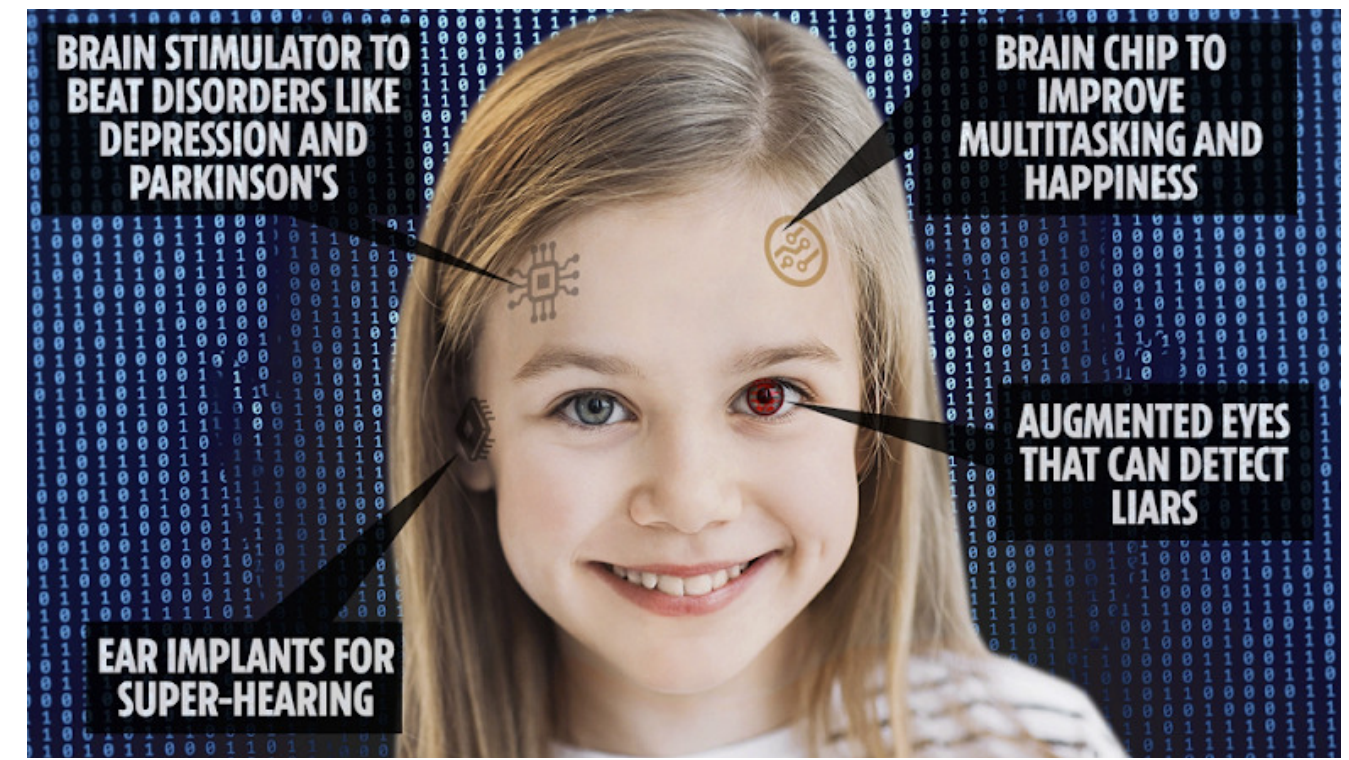
Zmeny v usporiadaní kultúrnych, technologických, politických a ekonomických síl v kombinácii s globálnymi krízami, akými sú klimatické zmeny a vojny, ovplyvnia život v Bratislave. Len v **Ázii** sú viac ako dve miliardy mladých ľudí, čo je dvojnásobok v porovnaní so zvyškom sveta. Ázijské spoločnosti ako TikTok budú sprostredkovateľmi našich sociálnych interakcií. Nové prúdy utečencov a utečenkýň zas ovplyvnia naše hodnoty a spôsob, akým k sebe navzájom pristupujeme.

Nové virtuálne priestory pre spoločenský život

3D **virtuálne svety** ako sú **Facebook Horizon Worlds** alebo **Roblox19** sú navrhnuté ako budúce sociálne siete, kde sa ľudia môžu stretávať, pracovať, učiť sa, hrať sa, chodiť na párty, navštevovať koncerty či **diskutovať o politike** vo forme svojho vlastného avatara20. Metaverse21 má patentovanú **technológiu, ktorá dokáže sledovať**, na čo sa pozeráte a ako sa vaše telo pohybuje vo virtuálnej realite, aby na vás mohla lepšie zaceliť reklamy. Platformy budú schopné **zbierať fotografie a osobné informácie** svojich používateľov. **Maloletí na VR platformách sú už teraz vystavení názornému sexuálnemu obsahu**, rasistickému a násilnému jazyku, šikane a iným formám obťažovania. Toto všetko ovplyvní našu schopnosť dekodovať pravdivé informácie, duševné zdravie a nadväzovanie vzťahov v reálnom živote.

Nové nástroje na vzájomné porozumenie

Metamodernizmus je smer, ktorý je odrazom súčasnej digitálnej a globálnej doby. Presahuje a zároveň zlučuje predchádzajúce smery ako postmodernizmus, modernizmus, ale aj predmodernizmus. Metamodernizmus by mohol viesť k multiperspektívizmu a medzikultúrnemu porozumeniu. K lepšiemu vzájomnému porozumeniu nám pomáhajú rôzne druhy nástrojov (napr. **preklad jazykov v reálnom čase**, dokonca aj cez **slúchadlá**). Prostredníctvom novej technológie BCI (brain computing interface) budeme schopní lepšie komunikovať s ľuďmi s ťažkým postihnutím a dokonca viesť základný dialóg s dojčatami, domácimi miláčikmi a divokými zvieratami.

Nové nástroje na intimitu

Kombináciou toho najlepšieho z fyzického a digitálneho sveta môžeme vytvoriť nové zážitky. AI, rozšírená realita22, nositeľné zariadenia a digitálne prostredia zmenia spôsob, akým sa stretávame, komunikujeme, máme sex či **ukončujeme naše vzťahy**. Prostredia v štýle **holopaluby** a virtuálna realita v kombinácii s realistickými zariadeniami a možno aj s **Teslasuitom23** môžu vytvárať nové vzrušujúce sexuálne možnosti alebo dokonca umožniť rozvíjať vzťahy s neluďmi. To ovplyvní našu intimitu s inými ľuďmi.

Nové technológie na zlepšenie sociálnych zručností

Nositeľné a implantovateľné technológie nám umožnia zlepšiť existujúce alebo získať nové (sociálne) zručnosti. Pri používaní technológie BCI sa **naša myseľ pripojí priamo k webu**, aby odpovedala na akúkoľvek otázku, s ktorou prideme. Budúca verzia internetu **web 3.024** tak môže vzniknúť prepojením myslí namiesto počítačov. Systémy strojového učenia budú vedieť čítať pohyby svalov tváre a odhalíť ľži či nabúrať sa do mozgu a zlepšiť osobnosť.

Technológie ako drogy, **transkraniálna elektrická stimulácia**, mozgové implantáty a genetické inžinierstvo môžu zlepšiť spojenia medzi časťami mozgu, zvýšiť výkon pri multitaskingu25 a rozšíriť pozornosť a rozpätie pracovnej pamäte. S neuromodulačnou operáciou by sme sa mohli zbaviť duševných porúch. Keď sa však technológia BCI stane bežnou, bude existovať riziko, že sa **do našej mysle niekto nabúra** a ukradne alebo implantuje nám spomienky a ovládne našu myseľ.

Čo musíme zistiť o budúcnosti vzťahov vzhľadom na vývoj, ktorý vidíme okolo seba?

Budúcnosť?

Budúcnosť intímnych vzťahov

Budeme spárovaní na základe hodnôt, záujmov, nálad a biometrických údajov a budeme tieto veci vo vzťahoch ďalej sledovať? Budú milostné vzťahy poly, pan, dočasné, komodifikované, medzinárodné, medzikultúrne, medziplanetárne a/alebo medzidruhové? Ako technologické nástroje a virtuálne priestory ovplyvnia intimitu?

Budúcnosť spánia s rodinou a priateľmi

Ako vyvážime čas medzi biologickou rodinou a „vybranou rodinou priateľov“? Ako získame priateľov a ako budeme udržiavať priateľstvá? A ako pristúpime k vzťahom s inak zmysľajúcimi ľuďmi? Ako digitálna a analógová technológia podporí solidaritu a spoločné zážitky s rodinou a priateľmi?

Budúcnosť vzťahov s komunitou

Ako nás bude technológia spájať a rozdeľovať? Ako to ovplyvní vzájomnú dôveru? Ako budú mladí ľudia prispievať do svojej komunity a aký bude zmysel ich života? Ako budú v meste vznikáť väzby medzi ľuďmi z rôznych generácií, kultúr, s rôznymi jazykmi, rodmi, (zne)výhodneniami?

A hlavne... čo vlastne chceme my?

Počas tohto výskumu sa objavilo veľa otázok, o ktorých budeme diskutovať priamo s mladými ľuďmi na participatívnych workshopoch budúcnosti. Odpovede na ne premeníme do hudobného diela, inštalácie, predstavenia či videa o budúcnosti Bratislavy a sprostredkovať tak aj širšej verejnosti vízie (nielen) ich budúcnosti.

1 Generácia Z sú ľudia narodení v rokoch 1995 – 2009
2 Stromae je slávny belgický spevák, skladateľ, rapper a hudobník
3 Angèle je známa belgická speváčka, skladateľka, skladateľka a herečka
4 Baby boomers sú príslušníci generácie ľudí narodených v rokoch 1946 – 1964
5 Mileniáli sú príslušníci generácie ľudí narodených v rokoch 1981 – 1996
6 Discord je bezplatná aplikácia na hlasový, video a textový rozhovor, ktorú používajú desiatky miliónov ľudí vo veku 13+ na rozhovory a stretnutia so svojimi komunitami a priateľmi
7 Druhú párty zvyčajne so svetlami a elektronickou hudobou vo virtuálnej realite
8 Minecrafter je najpopulárnejšia videohra všetkých čias
9 Travis Scott je populárny americký rapper, spevák, skladateľ a hudobný producent
10 Fortnite je populárna online hra, kde 100 hráčov bojuje proti sebe v boji indej prostredí, kým neosťane posledný
11 Reálny profil na Instagrame
12 Falošný profil na Instagrame
13 TikTok je sociálna sieť populárna najmä u mladých 13+ na vytváranie, zdieľanie a objavovanie krátkych videí
14 Z angl. wokehood, v súčasnosti toto slovo používajú takmer výlučne tí, ktorí sa ho snažia zosmiešniť
15 BDSM je označenie pre rôzne sexuálne praktiky, ktoré zahŕňajú otroctvo, disciplínu, demencia, podriadenosť a sadizmus
16 OnlyFans je online platforma, kde ľudia môžu platiť za obsah (fotografie a videá, živé prenosy) prostredníctvom mesačného členstva, ponúka aj sexuálne explícitný obsah
17 AI alebo umelá inteligencia je simulácia procesov ľudského inteligencie strojmi, najmä počítačovým systémami
18 Bitcoin je decentralizovaná digitálna mena, ktorú môžete nakupovať, predávať a priamo vymenovať bez sprostredkovateľa – banky
19 Roblox je online platforma a obchod, kde mladí chodia hrať hry
20 Avatar je ikona alebo postava predstavujúca konkrétnu osobu vo videálnom, internetovom fóre apod
21 Metaverse je priestor virtuálnej reality, v ktorom môžu používatelia interagovať s počítačom, generovanými prostrediami a ostatnými používateľmi
22 Telesla je oblek, ktorý umožňuje prenos dotyku a predstavuje spôsob, ako unbiť zážitok z VR pohlcujúci, hábi a realistickí
23 TeslaSuit je treťou generáciou evolúcie webových technológií, ktoré umožňujú jednotlivcom pripojiť sa k internetu, kde môžu vlastný svoj čas a údaje a dostať sa na odmenu
24 Multitasking je vykonávanie viacerých úloh súčasne

Impressum

Vydavateľ: YouthWatch, Úprkova 45, 811 04 Bratislava
Autori: MA. Ellen Antoni, MA. Khusboo Balwani, Mgr. Alena Tomanová, Bc. Matúš Mihal'ko
Názov: Mladí ľudia + zdravé vzťahy + technologické inovácie
Poradie vydania: prvé
Rok vydania: 2022
Jazyková korektúra: Mgr. Andrea Sihelská
Grafická úprava: Bc. Matúš Mihal'ko
Foto: BrusselAVenir

www.youthwatch.sk

Táto publikácia vznikla vďaka finančnej podpore programu Európskej únie Erasmus+

